

Arolygiad o Wasanaethau Plant Cyngor Bro Morgannwg

Cynnwys

Cyflwyniad	4
Trosolwg	5
Meysydd i'w datblygu	7
Trefniadau mynediad: gwybodaeth, cyngor a chymorth	9
Asesiad	11
Gofal a chymorth a chynllunio llwybrau	12
Diogelu	18
Arweinyddiaeth, rheolaeth a llywodraethu	20
Methodoleg	24
Cydnabyddiaeth	25

Cyflwyniad

Gwnaeth Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) gynnal arolygiad o wasanaethau i blant yng Nghyngor Bro Morgannwg yn ystod mis Mai 2018.

Roedd ein dull ar gyfer yr arolygiad wedi'i danategu gan yr wyth datganiad llesiant a'r canlyniadau llesiant cysylltiedig a amlinellir yn *Fframwaith Canlyniadau Cenedlaethol ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth* Llywodraeth Cymru (Mawrth 2016). Mae ein dull yn adeiladu ar safonau ansawdd cysylltiedig yr awdurdodau lleol a nodwyd yn y *Cod Ymarfer mewn perthynas â Mesur Perfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol, a gyhoeddwyd dan Adran 145 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 (Cymru) (DGCLI)*. Yn ogystal â hyn, ystyriodd yr arolygiad allu'r awdurdod lleol i wella drwy ddadansoddi'r arweinyddiaeth a'r gwaith o lywodraethu swyddogaethau ei wasanaethau cymdeithasol.

Canolbwyntiodd yr arolygiad hwn ar effeithiolrwydd gwasanaethau'r awdurdod lleol a'r trefniadau i helpu ac amddiffyn plant a'u teuluoedd. Roedd cwmpas yr arolygiad yn cynnwys:

- profiad a chynnydd plant ar ffiniau gofal, plant sy'n derbyn gofal, a'r rhai sy'n gadael gofal, gan gynnwys ansawdd ac effeithiolrwydd y penderfyniadau a wneir, gofal a chymorth, a chynllunio llwybrau
- y trefniadau ar gyfer darparu sefydlogrwydd i blant sy'n derbyn gofal a phlant sy'n dychwelyd adref, gan gynnwys defnyddio lleoliadau maethu, lleoliadau gofal preswyl a lleoliadau y tu allan i ardal yr awdurdod lleol
- ansawdd yr arweinyddiaeth, rhianta corfforaethol a'r trefniadau llywodraethu sydd ar waith er mwyn penderfynu, datblygu a chefnogi digonolrwydd y gwasanaeth a'r broses o'i ddarparu, yn enwedig mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal, y rhai sy'n gadael gofal a'u teuluoedd.

Er mai prif ffocws yr arolygiad oedd ar gynnydd a phrofiad y plant a'r bobl ifanc sy'n derbyn gofal ac ar gyfnod pontio'r rhai sy'n gadael gofal i fod yn oedolion, roedd yr arolygiad yn cynnwys ffocws ar blant a phobl ifanc ac ymgysylltiad eu teuluoedd â'r canlynol:

- gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth a gwasanaethau ataliol
- asesu/ailasesu anghenion o ran gofal a chymorth a chynllunio gofal a chymorth
- ymholiadau ynglŷn ag amddiffyn plant, gweithdrefnau, camau diogelu brys, a chynlluniau diogelu gofal a chymorth

Gwnaeth yr arolygwyr adolygu ffeiliau achos a chyfweld â'r staff, y rheolwyr, a gweithwyr proffesiynol o asiantaethau partner. Gwnaethom ddosbarthu arolwg staff a siarad â'r plant a theuluoedd lle bynnag yr oedd hynny'n bosib. Mynychodd pobl ifanc a'r rhai sy'n gadael gofal ddau grŵp ffocws.

Trosolwg o'r canfyddiadau

- Mae staff rheng flaen llawn cymhelliant yn adrodd ynglŷn â bodlonrwydd swydd, darpariaeth hyfforddiant dda a chymorth da gan reolwyr ar bob lefel, gan gynnwys sesiynau goruchwyllo rheolaidd
- Mae cymorth corfforaethol da ar gyfer gwasanaethau i blant gan gynnwys gan aelodau etholedig. Mae'r awdurdod lleol yn cydnabod bod angen datblygu'r broses graffu ymhellach ac mae'r aelodau wedi'u cymell i wneud hyn
- Mae ymrwymiad clir i weithio ar y cyd ar draws yr adrannau gwahanol o fewn yr awdurdod lleol er mwyn darparu gwasanaethau i blant. Ar sawl cyfrif arall, mae lle i wella o ran mynegi gweledigaeth lefel uchel ac uchelgais ar gyfer plant ym Mro Morgannwg
- Nid yw'r awdurdod lleol wedi gweithredu model benodol o arferion gwaith cymdeithasol o fewn y gwasanaethau plant i danategu ei amcanion allweddol
- Mae'r awdurdod lleol yn goramcangyfrif y graddau y mae ei arfer yn glynu wrth ethos y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Dywedodd bron pawb wrthym fod y staff yn gweithio mewn modd cydgynhyrchiol gyda theuluoedd. Fodd bynnag, ni welsom ddigon o dystiolaeth bod cryfderau yn cael eu nodi wrth i ni adolygu'r ffeiliau achos nac yn ystod cyfweiliadau gyda'r staff a'r defnyddwyr gwasanaeth. Nid oedd y cynlluniau gofal a chymorth yn cynnwys digon o fanylion o ran sut y byddai canlyniadau personol yn cael eu cyflawni nac yn caniatáu i gynnydd gael ei werthuso
- Mae cefnogaeth gorfforaethol, staff sydd wedi'u hysgogi, a'r ffrwd gwaith datblygu gwasanaeth yn rhoi'r awdurdod lleol mewn sefyllfa gref i ddatblygu ei wasanaeth i deuluoedd a phlant ymhellach
- Roedd y staff gwaith cymdeithasol yn deall amgylchiadau'r plant yn dda ac yn ymweld yn rheolaidd. Fodd bynnag, mae swyddi gwag a llwythi achosion cymhleth y Tîm Rheoli Gofal wedi effeithio ar y gwasanaeth i blant a theuluoedd. Roedd camau gweithredu yn cael eu cymryd eisoes gan uwch-reolwyr i aildrefnu'r timau ac ailddyrrannu cyfrifoldebau er mwyn lleihau gofynion sy'n cystadlu â'i gilydd ar amser gwaith cymdeithasol
- Nid oedd y cynlluniau'n dangos ddigon o dystiolaeth o lais y plentyn nac yn cynnwys rheoli risgiau. Nid oedd y plant a oedd yn derbyn gofal yn cael eu cynnwys yn rheolaidd yn eu cyfarfodydd adolygu, ac nid oedd y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn darparu digon o oruchwyliaeth nac yn casglu safbwyntiau'r plant cyn cyfarfodydd a oedd yn ymwneud â phenderfyniadau am eu dyfodol

- Mae system gadarn o baneli amlasiantaeth yn sicrhau bod penderfyniadau cyson ac effeithiol yn cael eu gwneud mewn perthynas â lleoliadau a chynllunio parhad. Mae gwasanaethau cyfreithiol yn cynnig cefnogaeth dda o ran y penderfyniadau a wneir ac achosion llys. Roedd cofnodi'r sail resymegol dros y penderfyniadau a wneir y tu allan i baneli yn anghyson
- Mae gwaith yn mynd rhagddo gydag awdurdod cyfagos i gynyddu nifer y lleoliadau maethu, gan fod yr awdurdod yn cydnabod bod prinder o ran dewis y lleoliadau yn cyfrannu at leoliadau aflwyddiannus. Mae hefyd yn gweithio gyda darparwr gofal preswyl er mwyn lleoli rhagor o blant yn agosach i'w cartrefi
- Mae gwaith partneriaeth cryf yn gwella canlyniadau ar gyfer pobl ifanc. Mae hyn yn cynnwys arfer da o ran cymorth amlasiantaeth a roddir i'r rhai sy'n gadael gofal a phobl ifanc ddigartref. Roedd y rhai sy'n gadael gofal yn gadarnhaol iawn am y cymorth maent yn ei dderbyn gan Gyngorwyr Personol
- O ran y gwaith diogelu a adolygwyd gennym, roedd y plant yn cael eu hamddiffyn drwy ymatebion prydlon ac asesiadau amserol. Mae gwaith yn mynd rhagddo eisoes i adolygu ansawdd y cynlluniau amddiffyn ac i wella cyfraniad gweithredol teuluoedd at brosesau diogelu
- Mae gweithredu'r system rheoli achosion electronig newydd yn parhau i beri anawsterau i'r staff a gallai effeithio ar argaeledd gwybodaeth pan fydd achosion yn cael eu trosglwyddo
- Mae angen datblygu trefniadau sicrhau ansawdd ymhellach ac nid oes gan yr awdurdod wybodaeth rheoli perfformiad dibynadwy ar hyn o bryd o ganlyniad i newidiadau yn y system rheoli achosion electronig.

Meysydd i'w datblygu

Arweinyddiaeth, rheolaeth a llywodraethu

1. Mae angen ymgorffori egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (DGCLI) ymhellach mewn arferion gwaith cymdeithasol.
2. Mae'r uwch-reolwyr yn ymwybodol o'r flaenoriaeth i ailgynhyrchu detholiad o wybodaeth ar reoli perfformiad er mwyn cynorthwyo'r staff a'r rheolwyr i ddarparu gwasanaethau amserol ac effeithiol yn dilyn gweithredu System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru.
3. Mae angen rhagor o waith i ddatblygu system sicrhau ansawdd mwy cynhwysfawr sy'n cynnwys tasgau penodol ar gyfer rheolwyr.
4. Byddai ymarferwyr gwaith cymdeithasol yn elwa ar adolygu sut y defnyddir y system gofnodi electronig ar hyn o bryd ac ar ragor o hyfforddiant er mwyn cefnogi'r defnydd ohoni.
5. Dylai'r awdurdod lleol barhau i flaenoriaethu'r dasg o lenwi swyddi gwag trwy ymarferion recriwtio a monitro'r rhesymau dros adael.

Trefniadau mynediad: gwybodaeth, cyngor a chymorth

6. Byddai adolygu'r atgyfeiriadau lle mae cysylltiadau neu atgyfeiriadau blaenorol wedi cael eu derbyn yn fanteisiol er mwyn sicrhau bod y penderfyniadau a wneir yn ddigon cadarn.

Asesiad

7. Mae'n rhaid i asesiadau ystyried yr holl wybodaeth sydd ar gael gan gysylltiadau blaenorol a nodi unrhyw risgiau.
8. Dylai ymarferwyr geisio'n benodol safbwyntiau'r plant a welir ar eu pennau eu hunain, lle bo hynny'n briodol, ac amlinellu'r rhain yn llawn mewn asesiadau.

Gofal a chymorth a chynllunio llwybrau

9. Bydd yr awdurdod lleol yn dymuno sicrhau cofnodi cymesur, gan gynnwys y sail resymegol dros benderfyniadau a chynnwys yr ymweliadau â phlant, ac ymgorffori asesiadau risg a chynlluniau rheoli yn y cynlluniau gofal a chymorth.
10. Dylai llwythi achosion swyddogion adolygu annibynnol gael eu hadolygu a dylai swyddogion adolygu annibynnol flaenoriaethu siarad â'r plant cyn y cyfarfodydd adolygu.

11. Dylai'r awdurdod lleol sicrhau bod plant perthnasol yn cael y cynnig o eiriolwyr ac ymwelwyr annibynnol.
12. Dylai paneli lleoli y tu allan i'r ardal gael eu gweithredu yn unol â'r rheoliadau.

Diogelu

13. Dylai arferion gael eu datblygu drwy weithio ar y cyd gyda phlant a theuluoedd, gan roi ystyriaeth i risgiau, cryfderau, a rhwystrau o ran canlyniadau y cytunwyd arnynt lle bo modd.
14. Dylai'r uned ddiogelu adolygu gwybodaeth perfformiad mewn perthynas â diogelu yn rheolaidd.

Y camau nesaf

Mae AGC yn disgwyl i Gyngor Bro Morgannwg ystyried y meysydd a nodwyd i'w datblygu a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â'r meysydd hyn a'u gwella. Bydd AGC yn monitro cynnydd drwy ei gweithgareddau adolygu parhaus gyda'r awdurdod lleol.

1. Trefniadau mynediad: Gwybodaeth, cyngor a chymorth

Yr hyn rydym yn disgwyl ei weld

Mae'r awdurdod yn cydweithio â sefydliadau partner i ddatblygu, deall, cydlynu, cadw'n gyfredol a gwneud y defnydd gorau o wybodaeth, cymorth a chyngor o'r sector statudol, gwirfoddol a phreifat a'r adnoddau sydd ar gael yn ei ardal. Mae gan bawb, gan gynnwys gofalwyr, fynediad at wybodaeth gynhwysfawr ynglŷn â gwasanaethau ac maent yn derbyn cyngor a chymorth yn ddi-oed, gan gynnwys gwybodaeth am eu cymhwysedd a'r hyn y gallant ei ddisgwyl o ran yr ymateb a gânt gan y gwasanaeth. Mae trefniadau'n effeithiol wrth ohirio ac atal yr angen am ofal a chymorth. Mae pobl yn ymwybodol o fannau cyswllt allweddol ac yn gallu eu defnyddio'n rhwydd. Mae'r gwasanaeth yn gwrandao ar bobl ac yn dechrau gyda ffocws ar yr hyn sy'n bwysig iddynt. Mae dangos y ffordd ac atgyfeirio pobl yn effeithiol yn cynnig dewis i bobl ynghylch cymorth a gwasanaethau sydd ar gael yn eu hardal, yn enwedig gwasanaethau ataliol. Mae partneriaid yn deall trefniadau mynediad at ddarpariaeth gwasanaethau cymdeithasol statudol ac mae'r bobl sy'n ymgysylltu â'r gwasanaeth yn gweithredu'n effeithiol.

Crynodeb o'r canfyddiadau

- 1.1. Gwnaethom adolygu ffeiliau a oedd yn edrych ar sut roedd atgyfeiriadau yn cael eu rheoli a gwelsom enghreifftiau o gyfeirio priodol ac amserol at wasanaethau ataliol. Gwelsom enghreifftiau hefyd lle roedd sawl atgyfeiriad wedi cael eu derbyn ynglŷn â phlentyn/plant ond lle nad oedd cofnodi'n ddigonol i ddangos bod yr holl wybodaeth a oedd ar gael a'r risgiau wedi cael eu hystyried. Mae'r awdurdod yn amcangyfrif bod 90% o'r cysylltiadau yn cael eu cyfeirio at wasanaethau ataliol neu eu datrys heb unrhyw gamau gweithredu pellach. Canfuom fod asiantaethau partner yn ansicr o bryd i'w gilydd o ran trothwyon.
- 1.2. Mae'r uwch-reolwyr wedi adolygu ac ychwanegu adnoddau rheng flaen er mwyn cynnig rhagor o gymorth ar gyfer penderfyniadau cychwynnol. Ar adeg ein harolygiad, roedd hyn yn sicrhau bod rheolwr gwaith cymdeithasol yn adolygu'r holl atgyfeiriadau. Roedd yr awdurdod lleol hefyd am gynyddu'r cyfleoedd ar gyfer ymyriadau'n gynharach ac mae'n bwriadu datblygu hyn ymhellach drwy aildrefnu'r timau.
- 1.3. Rhwng mis Gorffennaf a mis Medi 2017, penderfynwyd ar 98% o'r atgyfeiriadau o fewn yr amserlen statudol. Er bod gan Gyngor Bro Morgannwg bolisi o hysbysu'r asiantaeth sy'n gwneud yr atgyfeiriad ynghylch y penderfyniad, ni allai'r holl asiantaethau roi sicrwydd i ni fod hyn yn digwydd yn gyson.
- 1.4. Roedd ceisiadau am wybodaeth, cyngor a chymorth yn cael eu gwneud i'r swyddog dyletswydd yn y Tîm Derbyn a Chymorth Teulu, Llinell Gymorth Teuluoedd yn Gyntaf neu'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd. Nid oedd un pwynt mynediad ac mae pob gwasanaeth yn

cyfeirio pobl at y lleill fel sy'n briodol. Dylai'r awdurdod lleol sicrhau bod mwy nag un atgyfeiriad ar gyfer yr un plentyn yn cael ei nodi a bod hyn yn cael ei ystyried wrth wneud penderfyniadau.

- 1.5. Canfuom waith partneriaeth dda mewn perthynas â thai a'r trydydd sector. Er enghraifft, cynigir cymorth i reoli dyledion a allai atal achosion o droi allan a chefnogi lle mae trais domestig yn fater. Mae uwch-reolwyr yn cydlynu'r amrywiaeth o wasanaethau ataliol a gynigir i bobl ymhellach.

2. Asesiad

Yr hyn rydym yn disgwyl ei weld

Mae'r holl bobl sydd â hawl i gael asesiad o'u hanghenion gofal a chymorth yn derbyn un yn eu dewis iaith. Mae'r holl ofalwyr y mae'n ymddangos bod ganddynt anghenion cymorth yn cael cynnig asesiad anghenion gofalwr, waeth pa fath o ofal a ddarperir, faint yw eu hincwm ariannol, neu ba lefel o gymorth y gallai fod ei hangen. Mae pobl yn derbyn asesiad amserol o'u hanghenion sy'n hybu eu hannibyniaeth a'u gallu i wneud dewisiadau. Mae asesiadau yn ystyried canlyniadau a safbwyntiau, dymuniadau a theimladau personol y sawl sy'n cael ei asesu a rhai'r bobl berthnasol eraill, gan gynnwys y rhai sydd â chyfrifoldeb rhiant. Mae hyn cyn belled â'i bod yn rhesymol ymarferol ac yn gyson â hybu eu lles a'u diogelwch yn ogystal â lles a diogelwch pobl eraill. Mae asesiadau yn darparu dealltwriaeth eglur o beth fydd yn digwydd nesaf ac yn arwain at gynllun sy'n berthnasol i anghenion a nodwyd. Mae camau gweithredu a argymhellir, sydd â'r bwriad o gyflawni canlyniadau sydd o bwys i bobl, yn cael eu nodi ac yn cynnwys yr holl rai y gellir eu bodloni trwy wasanaethau ataliol neu gymunedol yn ogystal â darpariaeth arbenigol.

Crynodeb o'r canfyddiadau

- 2.1. Roedd y ffeiliau a welsom yn dangos yn gyffredinol fod plant yn derbyn asesiadau mewn da bryd o ran eu hangen am ofal a chymorth. Mae lle i wella wrth nodi anghenion gwahanol plant unigol wrth asesu grwpiau o siblingiaid.
- 2.2. Nid oedd rhai o'r asesiadau yn cynnwys digon o ddadansoddi o'r holl wybodaeth berthnasol gan gysylltiadau blaenorol na'r risgiau er mwyn dod i gasgliad cadarn, ac i lywio'r cynlluniau i gyflawni'r canlyniadau a ddymunir. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asesiadau, ac o'r dystiolaeth a oedd ar gael, roedd lle sylweddol ar gyfer gwella o ran sut roedd gweithwyr cymdeithasol yn ymgysylltu â'r plentyn a'r teulu i nodi cryfderau a rhwystrau personol. Mae hyn yn ofynnol er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.

3. Gofal a chymorth a chynllunio llwybrau

Yr hyn rydym yn disgwyl ei weld

Mae pobl yn derbyn gofal, cymorth ac amddiffyniad amlasiantaeth sy'n amserol ac effeithiol lle bo'n briodol. Mae pobl sy'n defnyddio gwasanaethau yn cael eu cefnogi gan gynlluniau gofal a chymorth sy'n hybu eu hannibyniaeth, dewis a llesiant, sy'n helpu i'w cadw'n ddiogel, ac sy'n adlewyrchu'r canlyniadau sydd o bwys iddynt. Mae pobl yn cael cymorth i ddatblygu eu galluoedd a goresgyn rhwystrau i'w cynhwysiant cymdeithasol.

Crynodeb o'r canfyddiadau

- 3.1. Gwelsom lawer o enghreifftiau o waith gyda theuluoedd i gefnogi plant i aros yn y cartref a chynllunio'n briodol ar gyfer plant sy'n dechrau derbyn gofal. Roedd hyn yn cynnwys enghreifftiau o waith amlasiantaeth da gyda meysydd addysg a thai a'r trydydd sector. Roedd gweithwyr allweddol yn ymweld â'r plant yn rheolaidd, yn unol â'r gofynion statudol, i sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu.
- 3.2. Gwnaethom siarad â phartneriaid ym maes iechyd, tai ac addysg a oedd yn gadarnhaol am weithio ar y cyd gyda gwasanaethau plant Cyngor Bro Morgannwg, a gwelsom ethos cryf o rianta corfforaethol a diogelu o fewn yr awdurdod. Roedd personél addysg yn gweithio gyda gwasanaethau plant i sicrhau bod Cynlluniau Addysg Personol ar gael ac yn cofnodi safbwynt y plentyn.
- 3.3. Mae'r awdurdod lleol yn comisiynu asiantaethau trydydd sector i ddarparu amrywiaeth o wasanaethau ataliol a gwasanaethau cymorth cynnar i deuluoedd, gan gynnwys lle mae risg y bydd plant yn dod yn blant sy'n derbyn gofal. Nid oedd yr holl ymarferwyr y gwnaethom siarad â nhw yn glir o ran yr hyn a oedd ar gael ac adroddwyd am ddiffyg capasiti o fewn gwasanaethau. Ar adeg yr arolygiad, roedd yr awdurdod yn cymryd rhan mewn ymarfer ail-dendro, gyda'r bwriad o wneud gwasanaethau cymorth uniongyrchol i'r teulu a gwasanaethau plant ar ffiniau gofal yn fwy hyblyg drwy feddu ar y gallu i symud staff er mwyn ymateb i amrywiadau o ran galw.
- 3.4. Ar hyn o bryd, mae plant yn derbyn cymorth cychwynnol gan y Tîm Derbyn a Chymorth Teulu. Os bydd angen ymrwymiad mwy hirdymor mae'r plant yn cael eu trosglwyddo i'r Tîm Rheoli Gofal, y Tîm Anabledd ac Iechyd Plant a/neu'r Tîm 15+.
- 3.5. Cyn ein harolygiad, roedd Cyngor Bro Morgannwg yn ymwybodol o'r angen i aildrefnu'r timau. Roedd cynnwys llwythi achosion y Tîm Rheoli Gofal yn dangos bod amrediad y gwaith a wneir gan y tîm hwn yn rhy eang. Roedd cyfradd swyddi gwag uchel wedi cronni dros y ddwy flynedd diwethaf ac wedi cyrraedd 50%. Roedd yr uwch reolwyr wedi defnyddio gweithwyr asiantaeth ac wedi cyfarwyddo'r gweithlu i wneud newidiadau dros dro i'r pwyntiau trosglwyddo rhwng timau fel mesurau adferol. Ni wnaethom ganfod plant heb weithiwr neilltuedig. Fodd

bynag, roedd gormod o achosion lle roeddwn yn gallu gweld effaith diffyg dilyniant ar blant a theuluoedd gydag oedi i ddarnau o waith. Er enghraifft, roedd oedi wrth gynnal asesiad rhianta yn golygu y bu'n rhaid i blentyn aros yn hirach yng ngofal maeth cyn dychwelyd i gartref y teulu.

- 3.6. Roedd dau draean o'r plant sy'n derbyn gofal wedi profi mwy na dau newid yn eu gweithiwr cymdeithasol yn chwe mis diwethaf 2017. Er bod rhai o'r plant wedi profi newid yn eu gweithiwr cymdeithasol gan fod y cyfrifoldeb wedi cael ei drosglwyddo rhwng timau, mae hyn yn dal i fod yn nifer uchel o blant gyda mwy nag un gweithiwr o fewn cyfnod byr. Dywedodd y plant y buom yn siarad â nhw eu bod yn *blino* ar yr angen i ddatblygu cydberthnasau newydd pan fo gweithwyr cymdeithasol yn newid.
- 3.7. Mae rhoi sylw i hyn yn ffactor sylweddol o ran y gwaith arfaethedig o aildrefnu'r timau. Mae gan yr awdurdod lleol gynllun clir i adlinio cylch gwaith timau er mwyn dyrannu'r llwyth gwaith yn fwy cyfartal a diwallu anghenion mewn modd mwy effeithiol, ac mae'r staff a'r rheolwyr yn ystyried hyn yn gadarnhaol. Rydym yn rhagweld y bydd hyn yn cael ei adolygu ar ôl cyfnod o weithredu er mwyn mesur llwyddiant. Cawsom ein hysbysu bod sefydlogrwydd gwell wedi cael ei gyflawni wrth leoli gweithwyr cyn yr arolygiad.
- 3.8. Roedd tîm anabledd y plant yn sefydlog ac mae'n bwriadu estyn ei wasanaethau i blant gydag awtistiaeth a datblygu dull amlasiantaeth gwell i blant sydd ag anghenion cymhleth gan gynnwys anableddau. Mae'r tîm anabledd wedi buddsoddi mewn gweithwyr ymroddgar i sicrhau bod plant yn pontio'n dda i wasanaethau oedolion. Gwelsom ganlyniadau da i'r plant a oedd yn derbyn cymorth gan y tîm hwn.
- 3.9. Mae'r Gwasanaeth Troseddau leuenctid yn rhan o wasanaethau'r plant ac mae ganddo amrywiaeth o adnoddau ar gyfer plant sydd mewn perygl o droseddu. Disgrifiodd y staff a'r rheolwyr gyfathrebu da rhwng y timau gwahanol yn y gwasanaethau plant a gwelsom dystiolaeth o hyn.
- 3.10. Nid oedd cofnodion y staff gwaith cymdeithasol yn ddigon manwl bob amser i ddangos ansawdd y cymorth a'r ymyriadau gyda phlant a theuluoedd. Yn gyffredinol, roedd y cynlluniau gofal a chymorth yn dueddol o adlewyrchu amcanion a oedd, yn ôl pob golwg, wedi'u pennu gan y gweithiwr cymdeithasol, yn hytrach na chanlyniadau personol a fynegwyd sy'n adlewyrchu dymuniadau a theimladau'r plentyn, fel sy'n ofynnol yn ôl y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant. Yn y rhan fwyaf o achosion, ar ôl trafod â'r gweithwyr cymdeithasol, roeddem yn hyderus eu bod nhw wedi siarad â phlant ond nid oedd y cynlluniau'n adlewyrchu hyn yn ddigonol. Nid oedd y camau gweithredu'n ddigon manwl nac yn dilyn amserlen benodol, ac nid oedd y cynlluniau'n cael eu diweddarau bob amser yn dilyn newidiadau sylweddol. Roedd monitro cynnydd ac ymateb yn rhagweithiol i newid

yn cael ei rwystro gan gynlluniau nad oeddent yn ddigon penodol nac yn gyfredol.

- 3.11. Nid oedd digon o fanwl gywirdeb o ran asesu risg mewn rhai o'r cynlluniau gofal a chymorth. Er i ni weld asesiadau risg a oedd wedi'u cwblhau, nid oedd cynlluniau gofal a chymorth y plentyn yn adlewyrchu'r rhain bob amser. Mae Cyngor Bro Morgannwg yn datblygu dull asesu a rheoli risg cyffredinol gydag asiantaethau eraill; wrth wneud hyn mae angen i uwch-reolwyr sicrhau bod asesiadau risg wedi'u hintegreiddio'n well a bod plant a theuluoedd yn cyfrannu'n llawn wrth nodi a rheoli risg.
- 3.12. Er bod gan Gyngor Bro Morgannwg bolisi sy'n datgan bod angen i reolwyr llinell gymeradwyo cynlluniau gofal a chymorth er mwyn sicrhau ansawdd, nid oedd hyn yn digwydd yn rheolaidd yn ymarferol. Ni chawsom sicrwydd fod copïau o gynlluniau gofal a chymorth yn cael eu rhoi bob amser i blant a theuluoedd. Mewn cyferbyniad, mae cynlluniau gofal a gyflwynir yn ystod achosion llys yn destun adolygu mewnol trwyadl gan reolwyr a chyfreithwyr yr awdurdod.
- 3.13. Roedd gan Swyddogion Adolygu Annibynnol yng Nghyngor Bro Morgannwg 114 o lwythi achosion ar gyfartaledd ar adeg ein harolygiad. Mae hyn yn rhy uchel i roi sicrwydd i ni fod Swyddogion Adolygu Annibynnol yn cyflawni eu dyletswydd o ran goruchwylio plant yn y system gofal ac yn mynegi pryderon ynglŷn â gwaith achosion. Nid oedd y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn cwrdd yn rheolaidd â'r plant cyn cyfarfodydd adolygu i sicrhau eu bod yn deall eu dymuniadau. Nid oedd safbwyntiau ysgrifenedig y plant yn cael eu cynrychioli'n dda bob amser yn ystod adolygiadau. Cadarnhawyd hyn gan y plant y gwnaethom siarad â nhw ac nid oedd yn glir sut yr oeddent wedi cymryd rhan wrth adolygu eu cynlluniau gofal a chymorth. Mae hwn yn faes lle mae lle i wella'n sylweddol.

Cynllunio parhad

- 3.14. Mae cynnydd wedi bod yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yng Nghyngor Bro Morgannwg dros y tair blynedd diwethaf. Mae hyn yn rhan o batrwm cenedlaethol. Mae'r awdurdod lleol yn cynnal paneli amlasiantaeth wythnosol a gadeirir gan uwch-reolwr i adolygu'r plant mewn perthynas â chynllunio parhad, anghenion cymhleth, neu leoliadau y tu allan i'r ardal. Roedd y cyfarfod a welsom yn canolbwyntio'n glir ar anghenion y plentyn er mwyn osgoi llithriadau wrth gynllunio. Er hynny, nid oedd y cyfarfodydd panel ardal yn cydymffurfio'n llawn â'r Rheoliadau **Cynllunio Gofal, Lleoli** ac Adolygu Achosion (**Cymru**) 2015. Er bod anawsterau a gydnabyddir yn genedlaethol o ran bodloni'r gofynion hyn, mae hyn yn faes i'w wella o hyd. Diben cyfarfod y panel yw caniatáu i Gyngor Bro Morgannwg gynllunio ar gyfer y plentyn gyda'r gwasanaethau statudol yn yr ardal lle mae'r plentyn yn cael ei leoli. Mae effaith posibl peidio â gwneud hyn

yn ddiffyg o ran y gwaith cynllunio amlasiantaeth i gefnogi plentyn a leolir y tu allan i'r ardal.

- 3.15. Mae gan Gyngor Bro Morgannwg strwythur clir ar gyfer y penderfyniadau a wneir ynghylch cychwyn yr Amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus ac achosion llys. Mae'r cyfarfod porth cyfreithiol yn gadarn ac yn cael ei gofnodi'n dda. Mae tîm o gyfreithwyr yr awdurdod yn ddigonol, mae ganddo enw da ac mae'n darparu craffu cyfreithiol a chymorth ar gyfer gwaith achos llys cymhleth. Roedd y rhan fwyaf o'r plant a oedd yn arfer bod ar y gofrestr amddiffyn plant wedi cael cymorth yn y gymuned. Mae bod yn rhan o waith cymdeithasol yn y gorffennol, a thrylwyredd y panel anghenion cymhleth a chyfarfodydd porth cyfreithiol yn rhoi sicrwydd bod penderfyniadau i gychwyn ar achosion ynghylch gofal yn briodol.

Dewis lleoliad, sefydlogrwydd a lles

- 3.16. Yn debyg i awdurdodau lleol eraill, mae nifer y plant sy'n derbyn gofal a leolir gyda rhieni ac unigolion cysylltiedig wedi mwy na dyblu yn y pum mlynedd diwethaf. Nid oedd y plant y gwnaethom siarad â nhw a oedd yn derbyn gofal yn cofio cael unrhyw ddewis o ran lle roeddent yn cael eu lleoli. Mae'r diffyg lleoliadau maethu neu breswyl addas ar gyfer plant sydd ag anghenion cymhleth yn parhau i fod yn her fawr i Gyngor Bro Morgannwg. Cydnabyddir bod hyn yn fater cenedlaethol ond mae dyletswydd yn parhau ar yr awdurdod lleol i ddarparu digon o leoliadau. Mae'r defnydd o 'leoliadau pontio', tra bo'r awdurdod yn aros i leoliadau mwy hirdymor fod ar gael, yn ychwanegu at nifer y newidiadau o ran lleoliadau i blant. Mae hyn yn dod â rhagor o ansefydlogrwydd i fywydau plant ac yn gwaethygu'r anawsterau o ran ymlyniad a magu cydberthnasau.
- 3.17. Roedd nifer y plant a oedd yn derbyn gofal gan Gyngor Bro Morgannwg mewn gofal preswyl ar adeg yr arolygiad wedi haneru dros y tair blynedd diwethaf. Mae'r awdurdod lleol wedi gweithio i ofalu am blant mewn lleoliadau maethu lle bo hynny'n bosibl. Mae gan Gyngor Bro Morgannwg gytundeb lefel gwasanaeth gyda darparwr dau o gartrefi plant lleol, ond nid yw wedi defnyddio'r trefniant hwn yn llawn o ganlyniad i gymhlethdod anghenion y plant sydd angen eu lleoli. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i wella'r gwasanaethau hynny ac mae Cyngor Bro Morgannwg yn bwriadu lleoli rhagor o blant mewn gofal preswyl yn agosach i'w cartrefi.
- 3.18. Nid yw Cyngor Bro Morgannwg wedi cynyddu niferoedd eu prif ofalwyr maeth yn unol â'r galw dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf. Cynhaliwyd arolygiad ar wahân o'r gwasanaeth maethu ar yr un adeg pan gynhaliwyd yr arolygiad hwn ac mae'r adroddiad ar gael. Roedd yr awdurdod yn ymateb i'r diffyg yn nifer y gofalwyr maeth drwy weithio gydag awdurdod lleol cyfagos ar ddull ar y cyd i recriwtio rhagor o ofalwyr. Mae'r uwch-reolwyr yn cydnabod bod cyfradd y lleoliadau aflwyddiannus o fewn eu gwasanaethau maethu wedi cynyddu o

ganlyniad i lai o ddewis pan fydd plentyn yn cael ei baru â gofalwyr maeth. Bydd lleoliadau aflwyddiannus wedi ychwanegu at y blinder a'r aflonyddu a ddaeth â'r plant hyn i'r system ofal.

- 3.19. Mae angen mewnbwn therapiwtig penodol ar lawer o blant sy'n dechrau derbyn gofal er mwyn helpu i roi sylw i drawma emosiynol. Mae Cyngor Bro Morgannwg yn comisiynu gwasanaethau perthnasol a gwelsom ffeiliau a oedd yn nodi bod y plant yn cael therapi effeithiol. Dywedodd y gweithwyr cymdeithasol wrthym am yr angen i gael rhagor o gymorth therapiwtig, ac mae'r awdurdod lleol yn ehangu'r gwasanaethau seicolegol sydd eisoes ar waith, sydd wedi bod yn gweithio'n uniongyrchol gyda phlant ac yn rhoi cyngor i staff a gofalwyr maeth. Cafwyd rhywfaint o adnoddau ychwanegol hefyd gan Wasanaethau Iechyd meddwl Plant a'r Glasoed.

Y rhai sy'n gadael gofal a phobl ifanc ddigartref

- 3.20. Roedd llawer o'r ffeiliau a welsom yn dangos bod pobl ifanc sy'n gadael gofal yn cael lefel sylweddol o gymorth gan Gynghorwyr Pobl Ifanc sy'n eu hadnabod yn dda. Roedd y rhai sy'n gadael gofal y buom yn siarad â nhw yn gadarnhaol iawn am y cymorth emosiynol ac ymarferol a roddwyd iddynt.
- 3.21. Yn debyg i ardaloedd eraill yng Nghymru, mae prinder cymorth therapiwtig i bobl ifanc yn y grŵp oedran hwn sy'n wynebu effaith profiadau niweidiol yn ystod plentyndod.
- 3.22. Roedd ansawdd y cynlluniau llwybr yn faes arall i'w wella. Nid oedd y risgiau i bobl ifanc wedi'u cynnwys yn ddigonol mewn cynlluniau ac nid oedd dymuniadau na safbwyntiau'r bobl ifanc yn ddigon amlwg bob amser.
- 3.23. Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi ffurfio rhai cydberthnasau gwaith rhagorol â darparwyr tai a'r trydydd sector i ddarparu amrywiaeth o opsiynau llety ar gyfer pobl ifanc sy'n gadael gofal, neu'r rhai sydd rhwng 16–21 mlwydd oed heb gartref. Mae'r awdurdod yn ariannu cymorth er mwyn caniatáu i bobl ifanc ddatblygu sgiliau byw'n annibynnol a chynnal eu tenantiaeth. Mae hyn yn lleihau'r tebygolrwydd o achosion o droi allan a'r llwybr o ddigartrefedd sy'n cael effaith mor negyddol ar lesiant. Mae trefniadau rhwng adrannau yn yr awdurdod a chyda phartneriaid wedi creu cyfleoedd i bobl ifanc dderbyn nawdd, prentisiaethau a dewisiadau eraill o ran cyflogaeth.

Cyfranogiad

- 3.24. Cynhaliwyd 238 o gyfarfodydd adolygu ar gyfer plant sy'n derbyn gofal rhwng mis Ionawr a mis May 2018, ac roedd un rhan o dair o'r plant wedi mynd i'w cyfarfod. Mae'r ffigur hwn yn cynnwys plant ifanc iawn na fyddem yn disgwyl iddynt fynd a bydd rhai plant bob amser yn dewis peidio â mynd. Fodd bynnag, o ystyried pa mor bwysig yw cynnwys

plant wrth gynllunio, efallai y bydd Cyngor Bro Morgannwg am ystyried pa newidiadau y gallai wneud i sicrhau bod adolygiadau yn fwy cynhwysol a 'chyfeillgar i blant'. Nid oedd rhai o'r plant y buom yn siarad â nhw yn gallu cofio cael eu gwahodd i adolygiadau ac nid oeddent yn teimlo eu bod yn cael eu hannog i fod yn bresennol. Mae gan Swyddogion Adolygu Annibynnol ran bwysig i'w chwarae mewn perthynas â hyn ac ni allwn fod yn hyderus o ran sut mae safbwyntiau'r plentyn yn cael eu rhannu, yn enwedig os nad yw'n debygol bod y Swyddog Adolygu Annibynnol wedi siarad â'r plentyn yn uniongyrchol ymlaen llaw. Roedd un plentyn nad oedd yn hoff o gael cyfarfodydd yn ei ysgol gan nad oedd am golli gwersi ac roedd yn dymuno i'r ysgol fod yn lleoliad lle y gallai fod yr un peth â'r plant eraill.

- 3.25. Mae Cyngor Bro Morgannwg yn comisiynu gwasanaethau eiriolaeth yn rhanbarthol i blant sy'n derbyn gofal, sydd ar y gofrestr amddiffyn plant, neu sy'n derbyn gofal a chymorth. Cadarnhaodd y rhan fwyaf o'r plant y buom yn siarad â nhw fod eiriolwr wedi cael eu cynnig iddynt. Roedd gostyngiad yn nifer yr atgyfeiriadau i'r gwasanaeth eiriolaeth yn 2017–18 o'r timau gwaith cymdeithasol hynny yr effeithiwyd arnynt fwyaf gan swyddi gwag. Ar hyn o bryd nid yw Cyngor Bro Morgannwg yn cynorthwyo unrhyw blant sy'n derbyn gofal i gael ymwelydd annibynnol¹.

¹ Mae gwirfoddolwr llewyg yn treulio amser gyda'r plentyn ac yn cynnig cymorth a chyfeillgarwch i helpu i gynnal cysylltiadau â chymuned cartref y plentyn.

4. Diogelu

Yr hyn rydym yn disgwyl ei weld

Mae strategaethau diogelu lleol effeithiol yn cyfuno elfennau ataliol ac amddiffynnol. Pan fydd pobl yn dioddef camdriniaeth, esgeulustod neu niwed, neu mewn perygl ohonynt, maent yn derbyn ymatebion amlasiantaeth brys sydd wedi'u trefnu'n dda. Mae camau gweithredu sy'n deillio o gynlluniau rheoli risg neu ddiogelwch yn llwyddiannus wrth leihau risg wirioneddol neu bosibl. Nid yw pobl yn cael eu gadael mewn amgylcheddau anniogel neu beryglus. Mae polisïau a gweithdrefnau mewn perthynas â diogelu ac amddiffyn yn cael eu deall a'u hymgorffori'n dda ac yn cyfrannu at ymateb amserol a chymesur i bryderon sy'n codi. Mae'r awdurdod lleol a'i bartneriaid yn noddi diwylliant dysgu lle gellir archwilio newidiadau a gwelliannau i ymddygiad asiantaethau a pherfformiad proffesiynol mewn modd agored ac adeiladol.

Crynodeb o'r canfyddiadau

- 4.1. Gwelsom enghreifftiau o arfer diogelu lle roedd yr ymateb yn brydlon ac roedd gwaith amlasiantaeth da wedi golygu bod plant yn cael eu hamddiffyn yn brydlon. Ni wnaethom nodi unrhyw arferion anniogel. Fodd bynnag, gwelsom enghreifftiau hefyd lle roedd diffyg cofnodi o ran a gafodd y plentyn ei weld ar ei ben ei hun, a lle nad oedd digon o fanylion i ddangos bod yr holl bryderon wedi cael eu hystyried yn llawn. Roedd yr adroddiadau asesu ar gyfer cynadleddau diogelu plant a welsom yn drwyadl, gyda dadansoddiad clir o risg.
- 4.2. Roedd protocolau ac arweiniad cenedlaethol a lleol ar waith ar gyfer ymatebion amlasiantaeth i blant a oedd mewn perygl o gael eu cam-fanteisio'n rhywiol, y rhai a oedd yn arddangos ymddygiad rhywiol niweidiol, a'r rhai sy'n mynd ar goll. Roedd yr heddlu yn ystyried bod gweithio ar y cyd gyda Chyngor Bro Morgannwg yn dda ac mae ganddynt bwynt cyswllt cyson gyda chyfarfodydd rheolaidd i adolygu plant unigol sydd mewn perygl o gael eu cam-fanteisio'n rhywiol ac i atal troseddwyd.
- 4.3. Gwelsom enghreifftiau o bobl ifanc mewn perygl o gael eu cam-fanteisio'n rhywiol a allai fod wedi elwa ar waith arbenigol uniongyrchol. Nid oedd trothwy'r awdurdod lleol ar gyfer comisiynu gwasanaethau'n glir i'r holl weithwyr cymdeithasol y gwnaethom siarad â nhw. Efallai y byddai Cyngor Bro Morgannwg am ystyried a yw gweithwyr cymdeithasol/ swyddogion gofal cymdeithasol yn meddu ar sgiliau a gallu digonol i weithio'n uniongyrchol gyda'r grŵp hwn o bobl ifanc, a chadarnhau'r meini prawf ar gyfer defnyddio asiantaeth arbenigol.
- 4.4. Roedd yr awdurdod lleol yn y broses o adolygu ei arferion diogelu er mwyn sicrhau bod cynlluniau i amddiffyn plant o ansawdd uchel yn gyson ac yn cynnwys y teulu mewn modd gweithredol. Nid oedd yr uwch-reolwyr yn yr uned diogelu yn adolygu data perfformiad ar y

broses ddiogelu, a fyddai'n caniatáu iddynt werthuso amseroldeb a nodi meysydd i'w gwella. Cydnabuwyd bod hyn yn faes i'w wella.

5. Arweinyddiaeth, rheolaeth a llywodraethu

Yr hyn rydym yn disgwyl ei weld

Mae trefniadau arweinyddiaeth, rheolaeth a llywodraethu yn cydymffurfio â chanllawiau statudol ac yn sefydlu strategaeth effeithiol gyda'i gilydd ar gyfer cyflenwi gwasanaethau o ansawdd a chanlyniadau da ar gyfer pobl. Mae diwallu anghenion pobl am wasanaethau o ansawdd yn ffocws clir ar gyfer cynghorwyr, rheolwyr a staff. Mae gwasanaethau'n cael eu harwain yn dda, mae'r cyfeiriad yn glir, ac mae arweinyddiaeth newid yn gryf. Mae swyddogaethau a chyfrifoldebau drwy gydol y sefydliad yn glir. Mae'r awdurdod yn gweithio gyda phartneriaid i gyflenwi gofal a chymorth i bobl ac yn cyflawni ei gyfrifoldebau rhianta corfforaethol. Mae cyfranogiad gan bobl leol yn effeithiol. Mae gan arweinwyr, rheolwyr ac aelodau etholedig ddigonedd o wybodaeth a dealltwriaeth o arfer a pherfformiad i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol.

Crynodeb o'r canfyddiadau

- 5.1. Mae gan wasanaethau plant gefnogaeth gorfforaethol gref a chefnogaeth drawsbleidiol cref gan aelodau. Roedd dealltwriaeth, er enghraifft, fod lleoliadau cost uchel ar gyfer pobl ifanc yn ofynnol o bryd i'w gilydd. Mae'r trefniant ariannu ar y cyd rhwng gwasanaethau cymdeithasol ac addysg yn cynorthwyo'r broses leoli unwaith y caiff penderfyniadau eu gwneud. Mae'r Rheolwr Gyfarwyddwr yn mynegi dyheadau cryf ar gyfer plant yng Nghyngor Bro Morgannwg ac mae'n canolbwyntio ar ddiogelu a chyfrifoldebau rhianta corfforaethol ar draws y cyfarwyddiaethau.
- 5.2. Mae'r amcanion allweddol ar gyfer gwasanaethau plant wedi'u hamlinellu yn y Strategaeth Corfforol ac roedd pawb y gwnaethom siarad â nhw'n glir o ran y ffaith fod eu ffocws ar anghenion y plant. Nid yw'r Strategaeth Gorfforaethol yn cynnig gweledigaeth lefel uchel sy'n dangos uchelgais yr awdurdod lleol ar gyfer plant a theuluoedd.
- 5.3. Nid yw'r awdurdod lleol wedi gweithredu model penodol o waith cymdeithasol sy'n tanategu gwaith Gwasanaethau Plant. Nid yw hyn yn ofyniad ac yn y gorffennol nid oedd yr awdurdod wedi'i argyhoeddi o'r buddion. Bydd y gwaith datblygu gwasanaeth presennol yn cynnwys ailystyried a oes manteision o ran gwneud hynny.
- 5.4. Roedd bwlch o 14 mis o ran gweithgarwch y Bwrdd Rhianta Corfforaethol a briodolwyd i'r newid mewn aelodau ar ôl etholiad 2017 a'r anghenion hyfforddiant canlyniadol. Er nad ydym wedi nodi unrhyw effaith benodol mewn perthynas â hyn, gwnaeth yr uwch bersonél y buom yn siarad â nhw gydnabod bod yr oedi hir yn anffodus. Mae'r trosiant o ran aelodau'r pwyllgor craffu ar ofal cymdeithasol yn golygu bod lle ar gyfer rhagor o wella yn ei swyddogaeth i herio a dwyn Gwasanaethau Plant i gyfrif. Ni fu unrhyw ymgysylltu â'r staff rheng flaen na chyda phlant er mwyn clywed eu profiadau. Roedd yn amlwg

bod yr aelodau y buom yn siarad â nhw yn ymroddedig ac rydym yn rhagweld y bydd eu gwybodaeth a'u phrofiad yn tyfu.

- 5.5. Mae Cyngor Bro Morgannwg yn ceisio safbwyntiau plant a theuluoedd drwy amrywiaeth o dulliau ac mae'n cynnal rhaglen ymgynghori flynyddol. Cyflwynodd y **Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant** ddyletswydd ar awdurdodau lleol a byrddau iechyd i gynnal asesiad o anghenion gofal a chymorth y boblogaeth (Asesiad o Anghenion y Boblogaeth). Roedd Cyngor Bro Morgannwg yn gweithio gyda Chyngor Caerdydd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro a phartneriaid eraill, ac mae wedi cyhoeddi'r cynllun ardal a'r cynllun gweithredu cysylltiedig yn ddiweddar ar gyfer 2018-23. Mae'r olaf yn amlinellu cynllun gwaith y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ac mae'r meysydd blaenoriaeth sy'n ymwneud â phlant fel a ganlyn: plant sydd ag anghenion cymhleth, gwasanaethau cymorth teuluol integredig a gofaluwr ifanc. Mae'n rhy gynnar i ni werthuso cynnydd o ran darparu'r cynllun ardal.
- 5.6. Yn gyffredinol, roedd y staff yn gadarnhaol iawn am y cymorth roeddent yn ei dderbyn i gyflawni eu dyletswyddau a datblygu'n broffesiynol. Roedd amrywiaeth dda o hyfforddiant ar gael, gan gynnwys gwaith uniongyrchol gyda phlant. Mae staff yn ystyried bod rheolwyr ar bob lefel yn barod eu cymwynas ac yn hawdd mynd atynt. Adroddodd staff gwasanaethau plant am foddhad swydd uwch yn arolwg staff Cyngor Bro Morgannwg 2017, ac roeddent yn teimlo bod eraill yn ymddiried ynddynt i 'fwrw ymlaen â'r gwaith'. Roedd y rhain yn ganlyniadau hynod gadarnhaol o ystyried y pwysau sylweddol ar rai o dimau sy'n ymdrin â llwythi achosion mawr a chymhleth a nifer y swyddi gwag.
- 5.7. Cynhaliodd AGC arolygiad o Wasanaethau Plant Cyngor Bro Morgannwg y tro diwethaf yn 2014. Mae'r awdurdod wedi rhoi sylw i raddau helaeth i'r meysydd i'w gwella a nodwyd yn ystod yr arolygiad hwnnw. Mae argymhelliad y dylai'r staff gael rhagor o amser i gwblhau gwaith uniongyrchol gyda phlant sy'n derbyn gofal wedi parhau i fod yn broblem ond cydnabyddir mai bwriad yr aildrefnu arfaethedig yw rhoi sylw i hyn.
- 5.8. Roedd y staff yn derbyn sesiynau goruchwyllo misol yn rheolaidd i drafod llwythi achosion. Mae Cyngor Bro Morgannwg yn cydymffurfio â'i bolisi i ychwanegu nodiadau goruchwyllo i ffeiliau'r plant. Roedd y staff y gwnaethom siarad â nhw yn hapus gyda'r sesiynau goruchwyllo a gawsant. Fodd bynnag, ni chanfuom lawer o dystiolaeth o arferion myfyrio yng nghofnodion y trafodaethau, lle mae effeithiolrwydd dulliau yn cael eu harchwilio a dewisiadau eraill yn cael eu hystyried. Hefyd, roedd llai o dystiolaeth o'r broses o wneud penderfyniadau yn y nodiadau goruchwyllo nag a byddem yn disgwyl ei gweld, er efallai y bydd penderfyniadau yn fwy tebygol o gael eu gwneud yn y system o baneli. Nid oedd yr archwiliad o gofnodion goruchwyllo ar gyfer 2017–18 yn dangos bod rheolwyr yn adolygu cofnodion goruchwyllo yn rheolaidd o fewn Gwasanaethau Plant.

- 5.9. Canfuom le sylweddol ar gyfer gwella o ran trefniadau sicrhau ansawdd. Mae hyn wedi cael ei gydnabod gan yr awdurdod a oedd ar fin gweithredu fframwaith newydd. Fodd bynnag, rydym yn credu y dylai hyn fod yn ehangach er mwyn sicrhau safonau uchel cyson o ran arferion. Nid oedd y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn gallu cyflawni eu swyddogaeth sicrhau ansawdd yn ddigonol o ganlyniad i lwythi achosion uchel. Roedd yr archwiliadau o achosion diweddar a gynhaliwyd gan yr awdurdod yn rhy fach o ran cwmpas i fod yn gynrychioladol ac nid yw 'samplu dip' gan reolwyr ar bob lefel yn digwydd. Nid oedd y rheolwyr llinell yn llofnodi cynlluniau gofal a chymorth. Nid oedd arferion diogelu yn cael eu hadolygu mewn gwybodaeth rheoli perfformiad rheolaidd.
- 5.10. Newidiodd Cyngor Bro Morgannwg i System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru ar gyfer rheoli achosion ym mis Hydref 2017. Un o'r effeithiau fu'r anallu i gynhyrchu cyfres gynhwysfawr o ddangosyddion perfformiad ers y cyfnod hwn. Mae hyn yn flaenoriaeth ac yn debygol o fod ar gael yn yr ychydig fisoedd nesaf. Mae hyn wedi gadael rheolwyr heb ffordd electronig o fonitro'r gwasanaeth a ddarperir a bu'n rhaid iddynt ddibynnu ar gasglu data â llaw.
- 5.11. Mae gweithredu System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru yn parhau i fod yn drafferthus i lawer o'r staff y buom yn siarad â nhw a gwnaethant ddweud y byddent yn elwa ar ragor o hyfforddiant. Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi cadw system rheoli dogfennau eilaidd ond mynegodd rhai staff bryderon ynglŷn â gwybodaeth bwysig am blentyn a aeth ar goll. Mae hyn yn arbennig o bwysig pan fo angen i weithwyr cymdeithasol sydd newydd gael eu lleoli gael mynediad hawdd at yr holl wybodaeth.
- 5.12. Roedd yr awdurdod lleol yn cydnabod yr anawsterau recriwtio sylweddol o fewn gwasanaethau plant, yn enwedig o ran y Tîm Rheoli Gofal. Diben aildrefnu'r timau yw lledaenu'r swyddi gwag a lleihau'r effaith. Gwnaeth yr uwch-reolwyr briodoli'r broblem i nifer o faterion ac felly nid oeddent yn ystyried bod cadw staff yn fater sy'n hawdd ei ddatrys. Mae swyddi gwag a'r defnydd o weithwyr asiantaeth wedi effeithio ar ddilyniant y gwasanaeth i blant a theuluoedd. Canfuom fod cymhlethdod llwythi achosion y Tîm Rheoli Gofal yn cyfyngu ar gyfleoedd i fyfyrion a darparu gwaith uniongyrchol i blant a theuluoedd. Dywedodd y staff gofal cymdeithasol wrthym fod eu hymrwymiad unigol yn eu hysgogi i weithio 'uwchben a thu hwnt'.
- 5.13. Roedd Cyngor Bro Morgannwg yn cydymffurfio â chanllawiau Llywodraeth Cymru o ran ymdrin â chwynion gwasanaethau cymdeithasol. Roedd ganddo system reoli dda i oruchwylio amserlenni yn ystod archwiliadau a chanfyddiadau. Nid oedd rhai o'r rhieni y buom yn siarad â nhw yn ymwybodol o'r weithdrefn gwyno. Roedd yr uwch-reolwyr yn cwrdd ag achwynyddion yn rheolaidd i geisio datrys materion ac roedd y rhan fwyaf yn dewis peidio â gofyn i'r mater gael ei

symud yn uwch yn y broses gwyno. Efallai y bydd yr awdurdod lleol am gynnal adolygiad i roi sicrwydd iddo ei hun fod y dull hwn yn bodloni achwynyddion.

Methodoleg

Hunanasesu

Cynhaliodd Cyngor Bro Morgannwg hunanasesiad cyn y gwaith maes. Gofynnwyd i'r awdurdod ddarparu tystiolaeth yn erbyn *'yr hyn rydym yn disgwyl ei weld'* o dan bob dimensiwn allweddol a arolygwyd. Defnyddiwyd yr wybodaeth i lunio manylion y meysydd manwl i'w harchwilio yn ystod yr arolygiad.

Gwaith maes

Gwnaethom ddewis ffeiliau achos i'w holrhain a'u hadolygu o sampl o achosion. Gwnaethom adolygu cyfanswm o 46 ffeil achos a gwnaethom fynd ar drywydd 12 o'r rhain gyda chyfweliadau â gweithwyr cymdeithasol ac aelodau teulu. Gyda phedair ffeil achos, gwnaethom gwrdd â grŵp o weithwyr proffesiynol a oedd yn gweithio gyda'r teulu hwnnw. Gwnaethom gyfweld â phlant, rhieni a pherthnasau.

Gwnaethom gyfweld ag amrywiaeth o weithwyr yr awdurdod lleol, aelodau, uwch swyddogion, cyfarwyddwr y gwasanaethau cymdeithasol, a'r rheolwr gyfarwyddwr. Gwnaethom adolygu chwech o ffeiliau goruchwyllo staff ac 18 o gofnodion goruchwyllo. Gwnaethom edrych ar sampl o dri gwynion a wnaed am y gwasanaethau plant.

Gwnaethom gyfweld ag amrywiaeth o sefydliadau partner, a oedd yn cynrychioli'r sector statudol a'r trydydd sector.

Y Tîm Arolygu

Prif arolygydd: Denise Moultrie. Arolygwyr ategol: Bobbie Jones, Mike Holding, Pam Clutton, Tracey Shepherd a Sara Hubbard.

Cydnabyddiaeth

Dymuna AGC ddiolch i'r bobl ganlynol a roddodd o'u hamser ac a gyfrannodd at yr arolygiad hwn: plant a phobl ifanc, rhieni a gofalwyr, staff, rheolwyr, aelodau, a sefydliadau partner.